

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:		ПЛАТА ЗА АБВЕСТНІ:		ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:	
На 1 месяц —	70 к.	За разок нонпарал пасья	50 кап.	за 1 дакумент—	60 кап.
« 3 « —	2 р.	За разок нонпарал пасярод	1 руб.	за кожны дзятковы—	30 кап.
« 6 « —	4 »	За разок нонпарал перад	1 р. 50 к.	Бесплат. і чырвоармейскі за	
На 1 год —	7 »	Сьветлым—на 50 проц. даражэй.		1 дакумент—	15 кап., за кожны дзятковы—
		Взвеш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.			5 кап.
Змена адрасу—10 кап.		Надасяда прымнодда ў Кантраляцтве Друку, на Усё аддзяленьне Бел. Дзярж. Выдавецтва і на Усё паштово-тэлеграфнае кантэрнак		Публікацыі ЗАГС'у—5 руб.	
		Абвесткі прымнодда кантэрнак газет: Мена, Савецкая, 63. Тэл. № 478 і Бел. Дзярж. Рэдакцый.			
		АДРАС РЭДАКЦЫІ—Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478. Тэл. рэдактара—769.			

Рэарганізацыя аднакамплектных школ.

На гэтых днёх закончыўся зьезд інспектароў народнае асветы. Ён паставіў і вырашыў вельмі важныя пытаньні, якія датычаць нашае масавае школы. Да гэтага часу існавала і зараз пакуль што існуе чатырохгодная школа пры адным настаўніку. Зразумела, што аднаму настаўніку займацца з 4 групамі вельмі цяжка, а вельмі правільную метадычную працу немагчыма. Трэба было шукаць выхад з гэтага становішча. Выхад мог быць такі: а) зьліквадаць аднакамплектныя (з адным настаўнікам) школы, зрабіўшы іх двухкамплектнымі, б) прымаць дзяцей у аднакамплектныя школы праз год, дзякуючы чаму яны самі сабою праз чатыры гады зрабіліся б дзвюх-групнымі, в) зьменшыць лік гадоў навучаньня ў аднакамплектных і двухкамплектных школах, такім чынам, іх праграму. Інспектарскі зьезд усё гэтыя выхадны абставары і, добра іх абмеркаваўшы, прыняў паставу. Зьнішчыць усім аднакамплектныя школы, даўшы туды хругога настаўніка, ён ня мог. Па ўсёй БССР існуе 2807 аднакамплектных школ; калі даць у кожную з гэтых школ другога настаўніка, дык трэба будзе прызначыць у 1926-27 навучнага году 2807 новых настаўнікаў, не пашыраючы тэрытарыяльнае школьнае сеткі. Перш за ўсё, такога вялікага ліку настаўнікаў Народны Камісарыят Асветы ня можа даць. Падобнае вучэбнае ўстанова змогуць выпусціць у бліжэйшыя пяць год толькі каля 3000 настаўнікаў.

Падругое, калі мы нават і змаглі б падгатаваць патрэбны лік настаўнікаў, адчыніўшы адпаведныя курсы, дык магчымасьць будзе рэспублікай такой нагрукі вытрымаць ня зможа. На адну пэнсію настаўніка, прызначаным у аднакамплектныя школы, трэба было б атраціць па стаўках гэтага году 1.347.360 руб., ня кажучы ўжо пра ўсе іншыя выдаткі.

Апроч таго, мы ніякім чынам ня можам адмовіцца ад тэрытарыяльнага пашырэння школьнае сеткі, ад прыбліжэньня яе да населеніцтва, якое распікута на шырокіх абсарах па шматлікіх вёсках і пасёлках.

Другі выхад—прыём дзяцей ва ўсе аднакамплектныя школы праз год, — інспектарскі зьезд таксама адхіліў. У БССР дзяцей школьнага ўзросту ахапляецца школамі толькі 70 проц., значная частка дзяцей знаходзіцца па-за школам. Націск дзяцей на школы вялізарны, і яна ніякім чынам гэтага ліку пры прыёме праз год вытрымаць не магла-б. Жыцьцё селяніна грунтуецца на яго эканоміі, і ён ня можа такай в пасьпыхі свайго дзіцяці праз год, калі яму патрэбна і ён можа па эканамічных варунках паслаць яго вараз. Практыка Народнага Камісарыяту Асветы паказвае, што нават у сярэдзіне году вельмі многа выпадкаў жаданьня паступіць у нашыя вучэбныя ўстановы, і выпадкі гэтыя грунтуюцца на

эканамічных падставах. Праўда, мы ў сярэдзіне году ніякіх прыёмаў ня робім, але мы ня маем ніякага права і фактычнае магчымасьці адмовіць рабочым і сялянам паслаць сваіх дзяцей у школы кожны год у пачатку навучальнага году толькі дзеля таго, каб даць магчымасьць настаўніку займацца з дзвюма групамі. Такім чынам, і гэты выхад са становішча аднакамплектных школ таксама адпадае.

Застаецца апошні выхад—перавясці часова аднакамплектныя школы на тры гады навучаньня, зрабіўшы іх трохгрупнымі і ўвядуць курс на іх паступовую ліквідацию. Рабіцца гэта будзе шляхам прызначэньня ў аднакамплектныя школы другіх настаўнікаў і пераводам гэтых школ, такім чынам, у чатырохгрупныя (па 2 групы на настаўніка) з 4-мя гадамі навучаньня. Ліквідация гэта будзе ісці паступова, разам з правядзеньнем плян у ўсеагульнага абавязковага навучаньня і матар'яльным магчымасьцямі рэспублікі. Яна вярне на менш 9 год. А пакуль што будзе існаваць аднакамплектная школа з трыма гадамі навучаньня. Вялікае бяды ад зьмяншэньня навучаньня на адзін год ня будзе, бо, калі ўваць нашы аднакамплектныя школы, дык лік вучняў у іх паступова падае, пачынаючы ад першае групы да апошняе. Многа такіх школ, дзе ў чацьвёртай групы 3-4 вучні.

Праграму для аднакамплектных школ прыдзецца распрацаваць асобна, прыставаўшы моталы працы да заняткаў у трыма групамі адразу. Праграма гэта павінна даваць вучням закончаную асвету—з аднаго боку, а з другога—даваць магчымасьць беспароднага пераходу ў адпаведную класу аднае працоўнае школы. Зрабіць гэта магчыма.

Адначасна зьезд інспектароў не адмовіўся зусім ад спробы рабіць прыём у аднакамплектных школах з 4-мя гадамі навучаньня і праз год. Справу гэта трэба спачатку вучыць. Ён даручыў Народнаму Камісарыяту Асветы выдзеліць у 1926-27 вучыц. годзе ў Менскай акрузе адзін раён такі, дзе найбольш аднакамплектных школ, і зрабіць спробу прыёму праз год. Калі гэта спроба дасьць добрыя вынікі, дык яе можна будзе пашырыць і на ўсе іншыя раёны.

Само сабою зразумела, што паставы інспектарскага зьезду будучы правадзіцца ў жыцьцё толькі пасля зацьверджаньня яе калегіяй Наркамашветы і разгляду прычыповых пытаньняў Саветам Народных Камісароў.

Пажадана, каб па гэтым пытаньню гэтае сама, як і па важнейшых іншых пытаньнях паставы інспектарскага зьезду, была выклікана грамадзякая думка рабочых, сялян і настаўнікаў, якія беспасрэдна працуюць у аднакамплектных школах.

А. Балацін.

у Францыі.

Законапраэкт Лушэра ў палаце дэпутатаў.

Частка левага блёку галасуе з камуністамі.

ПАРЫЖ, 14-ІІ. Францускі міністр фінансаў Думэр падаў у фінансавую камісію палаты дэпутатаў праэкт палатку на выплаты. Цэдаткам гэтым павінны абладатца гандлёвыя апарэцы між прамыслоўцамі і гандлярамі, а таксама выдзелі між гандлярамі. Выключэньне маюць апарэцы пры продажы тавараў спажывцам; гэты продаж не ападатковаецца. Праэкт ня будзе разглядацца ў парламанце да галасаваньня праэктаў, якія разглядаюцца вараз, і раней, чымся папэўна выявядца разьмеры дэфіцыту ў бюджэце. У спрэчках усё больш выяўляецца навагода ў левым блёку; меншасьць радыхалаў усё часцей галасуе разам з сацыялістамі і камуністамі. Пры абгавары падатку на біржавыя апарэцы Камэн заявіў: «Такія апарэцы парывае біржа ня вынікнуць, бо, на жаль, біржавая гульня ўсё больш робіцца аднаею надзеяю дробнае і сярэдняе буржуазэ, абакрадэнае буйным капіталам. Спекуляцыя павялічваецца, бо мерапрыёмствы, што мелі быць ужыты проці біржавікоў, чынасьць ліх шлодзіць нашай валюце, не ажыццэўляюцца. Ня маючы магчымасьці дамагацца пакараньня буйных спекулянтаў, камуністы будучы галасаваць за павялічэньне абкладу біржавых апарэцый».

Законапраэкт пра павялічэньне абкладу біржавых апарэцый ухвалены палатам.

Пагроза палітычнага крызісу ў Югаславіі.

Грызья між Радзічам і Пашчычам аднавілася.

ВЕНА, 13-ІІ На пасяджэньні югаслаўскага савету міністраў Радзіч абавязваў публічна адмовіцца ад сваіх нападаў на радыкальную партыю. Радзіч зрабіў адпаведную прамову ў парламанце. Аднак, водлупогляду радыкальнае партыі, гэтая прамова складалася толькі з агульных сказаў. З прычыны гэтага, палітычнае становішча ўноў стала нацягнутым. Радыкальны друк заяўляе, што Радзіч ня выканаў узятых на себе абавязавэцтваў і на даў ніякіх гарантыяў у тым, што не адновіць выступленьня проці радыкальнае партыі.

Ніводнага пфэнінга нязямсялянства павінна заявіць буржуазэ і памешчыкам.

Адова Кампартыі Нямеччыны да сялянства.

БЭРЛІН, 14-ІІ. Цэнтральны камітэт нямечкае камуністычнае партыі і камуністычны фракцыя рэйхстагу і ляндтагу аталасіі адова да працоўнага сялянства. Адова, падкрэсьляючы рост аб'ядненьня сельска-гаспадарчых рабочых і малазямельных сялян і бязьмерныя вымаганьні ранаейшых магнатікаў дамоў, якія дамагаюцца атрымаць 500.000 гектараў зямлі і лесу, заклікае праціпастаньці саюзу экспэлататараў аб'яднаньне парабкоў і малазямельнага сялянства. Супярэчнасьці між горадам і вёскаю,—заванана ў адове,—і ёсьць крывіца панаваньня і перавагі багацейшых класаў. Камуністычная партыя ніколі не змагаецца проці працоўных і забясьпечвае малазямельным сялянам ня толькі ўладаньне іх надзелямі, але і дапамагае ім паліпацца свак гаспадарку. У гэтым выравае яскрава можа пераканаць усіх прыклад Савецкага Саюзу. Камуністычная партыя патрабуе палегчыць падаткі для малазямельных сялян, даць ім патрэбны лік зямлі праз аабраньне яе ад буйных пансікаў маётакцаў, дамагаецца дзяржаўнае дапамогі ў дастаўцы малазямельным сялянам патрэбных прыладаў.

Камуністычная партыя заклікае да змаганьня проці ўціску пасярэдніх сельска гаспадарчых рабочых пры найме апошніх, патрабуе зацьверджаньня законам мінімуму заробтку і надань-

Міжнароднае становішча СССР.

Вакол напад на дыплёматычных кур'ераў СССР.

Узекавечаньне памяці т. Нэтэ.

Пры Народным Камісарыяце Замежных Спраў пад старшынствам т. Вайнмана пачала працаваць камісія па ўзекавечаньню памяці т. Нэтэ. Камісія просіць усё ўстановы, арганізацыі і прыватных асоб жадаючых уваваць памяць т. Нэтэ, накіроўваць усё свае прапановы, датычныя ўзекавечаньня памяці зладзёўскі забітага рэвалю-

цыянера, а таксама і грошы па адрэсу: Народны Камісарыят Замежных Спраў т. Вайнману.

Мяючы на ўвазе выдасць у хуткім часе зборнік, прысьвечаны т. Нэтэ, камісія просіць арганізацыі і прыватных асоб накіроўваць матар'ялы ўспаміны, адмікі і інш.) у камісію не часьней 1 сакавіка.

Напад быў падрыхтаваны ў Польшчы(?).

Заява літоўскае газэты.

КОУНА, 13-ІІ. Орган саюзу літоўскіх стралкоў «Трымігас» піша ў нумары ад 11-га лютага: «Антось і Браніслаў Габрылювіч—апалячаныя літвіны і грамадзяне Літвы. У апошнія часы яны жылі даволі шырока і заўсёды мелі грошы. Вываючы часта ў

Рыве, якія мелі вносіны в жытутымі ў Латвіі палікам і в польскім бюро друку ў Рыве. Напад на савецкіх кур'ераў праўдзівей за ўсё быў палаткавы палікам, каб пашкодзіць савецка-латвійска-літоўскім дачыньнем».

Швэйцарскі ўрад сарваў уладжаньне кашфліку з СССР.

Паведамленьне Нар. Кам. Замежных Спраў.

МАСКВА. Народны Камісарыят Замежных Спраў паведамляе: Ліга Нацыяў запраціла СССР уваць удед у заванчаны на 15 лютага і пасля адкладэнай падрыхтоўчай канфэрэнцыі па разбросьню ў Женева. Урад СССР вгадзіўся на ўдед канфэрэнцыі, але разам з гэтым не ввашоў магчымым паслаць сваю дэлегацыю ў Швэйцарыю, урад якое адмовіўся даць вдавальнеьне в прычыны забойства ў 1923 г. т. Вароўскага.

канфлікт ліквідаваным; савецкі ўрад хоча, каб швэйцарскі ўрад выкаваў нядвусэнсн, як гэта было раней, жаль в прычыны забойства і, падругое, каб даць забітага тав. Вароўскага была вызначана грашовая дапамога.

У часе перамоў швэйцарскі ўрад імкнуўся скласці тэкст згоды так каб ня было ніякае ўражаньня, што ён сваёю заяваю дае здавальненне СССР. Ён спрабаваў параўнаць забойства в-ва вугла т. Вароўскага в матар'яльнае стратам, якім атрымалі швэйцарскія грамадзяне ад рэвалюцыйных законаў СССР. Апроч таго, швэйцарскі ўрад адмовіўся назначыць дапамогу дачы т. Вароўскага.

Такім парадкам згода ня была дасягнута.

Дэлегацыя СССР на франка-савецкія перамовы прыехала ў Парыж.

ПАРЫЖ, 13-ІІ. Дэлегацыя СССР на франка-савецкую канфэрэнцыю прыехала ў Парыж. На станцы дэлегацыя спаткаў паўнамоцны прадстаўнік СССР у Францыі т. Ракоўскі, дарадца паўнамоцнага прадстаўніцтва т. Даўлян, супрадоднікі прадстаўніцтва і прадстаўнікі францускае міністэрства замежных спраў і францускае дэлегацыі.

СССР бярэ ўдед у Кенігсбэрскім кірмашы.

БЭРЛІН, 14-ІІ. Агенцтва Вольтфа паведамляе: «Сёньня ў Кенігсбэргу адчыніўся 12-ты нямецкі ўсходні кірмаш. У аддзеле тэхнікі ёсьць спецыяльная выстаўка пад навазою: «Свет, цяпло і холад у іх практычным ужываньні». Кенігсбэрскі гарадскі гажава Лёмейер зрабіў кароткую прывітальную прамову, у якой аваначыў на значна пашыраную выстаўку савецкіх экспанатаў. Лёмейер і гандлёвы прадстаўнік СССР у Нямеччыне т. Бэгтэ пажадалі поспеху выстаўцы і дэлегацыі ўмацаваньня гандлю між СССР і Нямеччынаю.

Савецка турэцкая дружба расьце і ўзмацняецца.

АНГОРА, 14-ІІ. У моджылісе абмяркоўваюць савецка-турэцкі ўгавор. Міністр замежных спраў Тэффік-Рухды-бэй высветліў разьвіньне прыхільнасьці між СССР і Турцыяю. Зрабіўшы такую вынятку в прамовы прэзыдэнта турэцкае рэспублікі: «Дачыньне між Турцыяю і СССР усім шчырна, сярэдняе і вўляюцца вынікае уваемнага давер'я абодвух краёў», Рухды-бэй заявіў: «Угавор вўляюцца вынікам нашых уваемных палітычных дачыньняў в СССР і азначае спакой і росквіт».

Прамова сябра народнае партыі Ісмаіла-Камаль-бэй, які заклікаў вітаць краі, падпісаўшы ўгавор, была спажана гучнымі воплескамі моджылюу. «Угавор,—заявіў прамовца,—ня мае ніякіх вахоніцкіх мотаў і абодвы краі імкнуцца да мірнае, творчае працы».

Пасля выступіўшы былы пасол у СССР Мухтар-бэй, які заявіў, што ўгавор яшчэ больш умацоўвае прыхільнасьць між Турцыяю і СССР. Пачаткам прыхільнасьці вўляюцца турэцка-савецкі ўгавор у Маскве. «Сучасны ўгавор,—заявіў Мухтар-бэй,—вўляюцца гарантыяю суароп імперыялістычнае небясьбелі, пагражаючае незалежнасьці Турцыі. Моджылісе падкрэсьліў важнасьць угавору і в радасьцю зацьвердоў яго».

У канцы прамовца падзякаваў урад за яго далэкабачнасьць і вольнасьць абараняць ітарэсы краю.

ЯК СУСТРАКАЕ ЛІГА НАЦЫЙ НЯМЕЧЧЫНУ.

ЧЭМБЭРЛЕН ТАКСАМА ЗА ПАШЫРЭНЬНЕ СИЛАДУ САВЕТУ ЛІГІ

БЭРЛІН, 12 ІІ. Швэйцарскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе парадкаю плавнарага сходу Лігі Нацыяў, які адчыняецца 8-га сакавіка. Пленум Лігі Нацыяў разглядзіць таксама патрабаваньні Польшчы, каб ёй было дадэна сталае месца ў савецэ Лігі Нацыяў. Агенцтва заяўляе, што Гішпанія і Бразылія выкажучца за тое, каб Польшчы было дадэна сталае месца. Такім парадкам, увэімаюцца пытаньне аб разьміржаваньні паставаных месц у савецэ Лігі Нацыяў і пытаньне аб чарэ ў вавяшчы непаставаных месц у савецэ. Такім парадкам, абмеркаваць гэтыя пытаньні на пленуме вўляюцца ўжо палітычнаю неабходнасьцю.

Нямечкі ўрадавы друк піша, што

польскія патрабаваньні маюць мала надзеі на здавальненне. Толькі карэспандэнт «Бэрлінер Тагэблят» паведамляе в Лёндаву, што ў апошнія часы лёндаўскія кіруучыя колы больш чым раней спачуваюць польскім патрабаваньням. «Бэрлінер Тагэблят» думае, што Брытану ў часе яго апошняга спатканьня в Чэмбэрленам удалося праканаць Чэмбэрлена ў матавгоднасьці даць Польшчы сталае месца ў савецэ.

Далей швэйцарскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе, што генэральны сэкратар Лігі Нацыяў Эрык Брумонд хутка прыдзе ў Бэрлін для перамоў навадт уваходу Нямеччыны ў Лігу Нацыяў.

Нямеччына яшчэ спадзяецца.

БЭРЛІН, 14-ІІ. Нямеччына спадзяецца, што польскае жаданьне мець сталае месца ў савецэ Лігі Нацыяў ня будзе адоволенна, бо Швэцыя, а магчыма і Галандыя зьявяць пратэст проці павялічэньня ліку сяброў савету Лігі. Пастанов-ж пра павялічэньне ліку

сяброў савету павінна быць ухвалена, водлуг статуту, аднавагодна. Адначасна паведамляецца, што Нямеччына пасля ўваходу ў Лігу Нацыяў ня будзе перашкаджаць іншым дзяржавам браць ўдед у савецэ Лігі.

У апошні час.

Хваля арыштаў камуністаў у Італіі.

РЫМ, 11-ІІ. Водлуг пастанова пракуратуры, аддаюцца пад суд за распушчэнне і хаванне нелегальнага часопісці «Юны Камуніст» Ляонеты Франчэскіні і Равеньян. Усе абнавачаныя належыць да складу камуністычнага гавяты «Уніта». У Модэне пасыла вобсыку арыштавана двое камуністаў. У Казерце ватрымана некалькі камсамольцаў. Арышты адбыліся і ў іншых гарадох Італіі.

Гэтymi днямі ў Флорэнцыі адбудзецца суд над 31 камуністам.

У СССР прыедзе дэлегацыя швейцарскіх рабочых.

БЭРЛІН. Канфэрэнцыя аб'яднаных прафсаюзаў і 10 рабочых саюзаў у Цурыху, а таксама спартыўныя арганізацыі і арганізацыі моладзі ўхвалілі паслаць у СССР дэлегацыю.

Выдаткі на ахову народнага здароўя растуць.

МАСКВА. Водлуг паведамлення Наркамфіну СССР, на ахову народнага здароўя ў 1923-24 г. было патрачана 191 мільярд рублёў, у 1924-25 — каля 268 мільярд руб., а ў сёлётым годзе прадбачыцца патраціць ужо 395 мільярд руб., г. зн. у 2 раз лішнім раз больш, чым два гады назад.

Друммонд у Бэрліне.

БЭРЛІН, 15-ІІ. Сюды прыехаў генэральны сэкратар Лігі Нацый Друммонд.

Як польская ахранка

„выкрывае“ змовы.

ПРЫЗНАНЬНЕ ПРАВАКАТАРА ЯЦКЕВІЧА.

Выканком МОПР'у атрымаў заяву Браніслава Яцкевіча, адраманую дэпутату польскага сойму Васілія Рагулю, у якой Яцкевіч прызнаецца ва ўдзеле ў буйнай правакацыі, наладжывамай ахранкаю.

Яцкевіча арыштавалі, калі ён выконваў заданьне свайго начальства. Яцкевіч паведаміў, што ён прадаваў інструктарам у партыі «Вызваленне». Ён падаўся ўважам агентам у Наваградскую ахранку. Яму было даручана выкрыць нібыта вадуманую змову тайнае беларускае паўстанцае арганізацыі, за што ахранка паабядала 5.000 далараў. Перад ім адчынілі скрыні і паказвалі шмат грошай. «Я выдумляў розныя падрабязнасці, — за яўлае Яцкевіч, — і хоць расьсьледваньне і вобсыкі далі адмоўныя вынікі, усё-ж ахранка была здаволеныя мною, часта

паціла «пенсію» ў большым разьмере, чым другім, выдавала значныя сумы грошай на „непрадбачаныя выдаткі“. Нецкана мяне арыштавалі. У пачатку са мною абыходзілася добра, падпойвалі гарэлкаю ў рэстаране, а пасля пачалі біць, патрабуючы, каб я выкрыў змову і выдаў беларускую паўстанцае арганізацыю. Ахранка ішоў прапанавала мне 5.000 далараў і абяцала вызваліць. Я выкрыў нічога ні мог.

Нарэшце мяне пачалі катаваць электрычным токам. Часамі я губляў прытомнасць. Тады, каб опьвіць катаваньне, я пацьвердзіў усё, што патрабавалі ад мяне. Я паказаў, што ўдзельнікам змовы зьяўляюцца: Макоўскі, дэпутат парламенту Галавач, Рагуля і Сабалеўскі і яшчэ 100 чалавек.

З польскага друку.

Зямля і зямельная рэформа.—Беззямельны і вузкакалосца. — Гульня ў высокую палітыку. — Блытанна ў літоўскім сойме.

Год з лішнім мінуў у таго часу, як быў прыняты закон аб зямельнай рэформе, меўшы на ўвазе «ашчаслівы» сялянства Польшчы. Як праходзіць «ашчаслівы», можна сабе часціна на ўявіць з артыкулу ў № 33 «Дзен. Віл.».

Для аднаго толькі наляжэння малазямельных гаспадарак ніжэй 5 гектараў, якіх мае у Польшчы (без Верхні Сілезіі) і 6 павеатаў сярэдняй Літвы) — 2.109.587 на абшары 4.507 тыс. гект. патрэбна 6 мільярд рублёў, а ўвесь запас зямлі, прызначанай для пераўтварэння складае 2.150.000 гектараў і палова гэтага фактычна ўжо распарызавана. А застаюцца яшчэ 6 мільярд рублёў беззямельнага насяленьня.

Слышныя прыватная парцэляцыя здола ахапіць толькі 333.000 гектараў — нічога казала, які на «выдачных» умовах абшарнікі падаравалі сялянству.

Гэта паказвае, — сазнацца «Дз. Віл.» — што і самае выкананне зямельнае рэформы ўрадм да вышкі вельмі далёкі ад тых, якія абяцалі найбольш гарачыя прыхільнікі радыкальнага закону аб зямельнай рэформе.

Калі дадаць да гэтага нячужаванае вырабненне гаспадарак і страшенную перазапасіць і вузкакалосіцу, дык проста жах агорне. Калі верыць весткам таго-ж «Дз. Віл.», дык у Ломжынскім і Беластоцкім павеатах спатываюцца 24 марговыя гаспадаркі, разьбітыя на 1200 (?) кавалкаў.

Земляпарадкаваньне абыходзіцца надвядуліна дорага — 240 злотых за гектар. Такім чынам, чакаць хуткага вырашэння пытання ня прыходзіцца. Беззямельныя гоніць сялян у горады, аны наваліваюцца і без таго вялікую армію беспрацоўных.

А гаспадары Рэчыспалітай, замест уявіцца за разьвіццё прамысловасці, гуляюць у войска, флёт і ў высоку палітыку. Польскіх палітыкаў больш, чым унутраная разруха, трывожыць пытаньне аб тым, дадучы Польшчы патрэбнае месца ў Лізе Нацый, ці не. Пытаньне гэта можа быць вырашае шляхам пастаноўкі пытанья аб павялічэнні сталых месцаў у радзе Лігі. На сакавіковым пасяджэнні Лігі будзе разглядацца пытаньне аб прыняцці ў Лігу Нямеччыны, і пытаньне аб рэарганізацыі рады Лігі можа пастанавіць толькі ў форме супярэчнага прыняцця Нямеччыны. Гэтага няма зрабіць сама Польшча, а яна ў Лёкарно выкавалася за прыняцце Нямеччыны. Ніхто другі гэтага пытанья падамаць ня будзе. Англія нават настроена супроць гэтага.

А паву Сьшынокаму вельмі хочацца ўважвацца ў раду Лігі. А становішча

бязвыхаднае. «Кур. Пор.» (№ 44) так характарызуе становішча:

«Справа ўдзелу Польшчы ў Лізе Нацыяў стаіць кепска. Мы мусім з гэтым лічыцца. Большасць англійскай прэсы розных адценьняў заняла варажую пастанову ў адноснах да нашага пытанья. Варажы нам характар мела і Інтэрп'яцыя Макдэвальда на чацьвирговым пасяджэнні палаты гмін».

Адным словам — справа ня зусім добра і з высокаю сваёю політыкай Рэчыспалітай можа сесці, ды мусіць і сядзе ў галёшу. Вядома, гэта зусім не прававіць гаспадарчага становішча Польшчы, бо калі кепскі гаспадар ды палева ў высокую палітыку, дык карысці з гэтага мала.

На лепшых гаспадароў мае і бліжэйшая суседка Рэчыспалітай — кулацкая Літва. Там кучка ксяндзоў і кулакаў моцна трымае ў сваіх руках уладу і гаспадарыць як хоча.

Калісці там быў утвораны «камітэт шасціх» з прадстаўнікоў трох кіруючых партыяў. Потым гэты камітэт распаўся і ўтварыўся нікім няўпаўнаважаны «камітэт трох» — з лідэраў кіруючых партыяў. Цяпер цэнтральны камітэт хрысьціянскіх демократаў проста раўмеркаваў міністэрскія партфэлі паміж сваіх сяброў, а дэля «фасону» далучыў двух не ўваходзячых у камітэт.

У апошні час усякі кантакт паміж габінэтам міністраў (а таксама камітэтам трох) і соймам збыў. Соймавыя фракцыі ня ведалі што робіць іх прадстаўнікі і гэта цяпер пачало прыводзіць да непаразуменьняў. «Кур. Віл.» (№ 33) піша:

«У часе разглядацца бюджэту на 1926 год пытаньне аб бюджэце зусім не разглядалася на фракцыі кіруючага блёку. Перад трэцім чытаньнем праекту паслы з блёку адмовіліся галасаваць за праект і патрабавалі разгляду яго на пасяджэннях пазасонных фракцыяў. Жаданья соймавай большасці было двама, але: 1) не хапіла часу і 2) сам міністр фінансаў ня ведаў, у якой форме быў прыняты бюджэт у другім чытаньні. Таму ўвесьнен у габінэце міністраў напружкі былі праставаны да праекту прынятага ў першым чытаньні, з прычыны чаго соймавай камісія ніяк не магла пагадзіць свае ўвагі з напружкам габінэту міністраў. Нарэшце было доручана міністраў фінансаў і бюджэтанай камісіі пагадзіць праект бюджэту. Зроблена гэта было вельмі павархоўна. У выніку сойма так і не даваўся, якой палітыкі трымаўся ўрад пры складанні бюджэту».

Адным словам вышла такая каша, што ніхто ўжо разарацца ня можа. Дык ці ж можа Літва мець добрую гаспадарку, павуль кіруюць ёю гэтыя гаспадары?

Як румынскі ўрад змагаецца з апазіцыяю.

Забойствы з-за вугла.

ВЕНА, 13-ІІ. Румынскі ўрад імкнецца ўсімі сродкамі праваліць выбарчую кампанію, якая праводзіцца апазіцыяю. Орган сялянскае партыі «Аўрора» паведамляе, што выбарчая камісія ў Сяміградзэві скасавала кандыдацыі сьпію на абычйных выбарах у Сатул-Мара. Улада ў Пятры забараніла сходзі апазіцыі, бо там нібыта пануе пошасць. Жандармэры спыняе сходзі апазіцыі па ўсёй Бэсарабіі і прымушае жыхарства браць удзел ў сходзі урадавае ліберальнае партыі. У Калафэце два ранейшых сабры ліберальнае партыі, якія вышлі з яе, вабіты ліберальнымі агентамі. У Чарнаводах быў выпадак замаха на вабойства прыхільнікаў апазіцыі.

Чым выкліканы арышты рабочых у Югаславіі.

ВЕНА, 13-ІІ. Надочы вызвалены з аэропу генэральны сэкратар югаслаўскіх незалежных прафсаюзаў Кальевіч у гутарцы з карэспандэнтам белградскае газэты «Новості» заявіў, што большасць арыштаваных югаслаўскіх камуністаў перш за ўсё зьяўляюцца чужыніцамі з боку белградскае паліцыі. Водлуг слоў Кальевіча масавыя арышты ўтварыліся ў мэтан перашкоды скліку кангрэсу незалежных прафсаюзаў, дамагачыся спрыяючага ўраду настрою і не даводзіць аднаўленьне зносінаў з СССР.

Румынія ня хоча і слушаць аб разброеньні.

ВЕНА, 13-ІІ. Румынскі міністр замежных спраў Дука пасля канфэрэнцыі Малое Антанты заявіў прадстаўніком друку, што аб'яднаная «Вялікая Румынія» вельмі зацікаўлена ў разброеньні. Але з прычыны адмаўленьня суседзя СССР увайсці ў Лігу Нацый і прыняцця сучасных граніцы румынскае тэрыторыі, Румынія ўстрымліваецца ад разброеньня.

Весткі адусюль.

Франка-нямецкая мытная згода.

ПАРЫЖ, 13-ІІ. Сёньня падпісана часова франка-нямецкая мытная згода, водлуг якое Францыя атрымае вышэйшыя тарыфы на сельска-гаспадарчыя прадукты, якія яна ўвозіць у Нямеччыну, а Нямеччына — на некаторыя фабрыкаты, што ўвозяцца ёю ў Францыю.

Ангора прызнана сталіцаю Турцыі.

КАНСТАНТЫНОПАЛЬ, 1-ІІ. Замежныя пасольствы і іншыя дып'ляматычныя прадстаўніцтвы ў Турцыі пераходзяць у Канстантынопаль у Ангору. У звязку з гэтым ліквідуюцца прадстаўніцтва турэцкага міністэрства замежных спраў у Канстантынопаля. (Замежнае пасольства першым перайшло ў Ангору. Асабіста спрачалася Англія супроць прыняцця Ангоры сталіцаю Турцыі).

Ільюзіі Лёкарно і суровая запраўднасць.

Ужо вараз стала відочна ня толькі рабочым масам Нямеччыны, а і самым зайдным аптымістам в лягеру Штрэвэмана, назвоўкі Лёкарно абмануца надзея нямецкага ўраду на аднаўленьне «ранейшае даваеннае магутнасці і значэння» Нямеччыны праз выдзелу в краямі Антанты. Колькі абяцана было дадзена ўраду Лютэра перад утвареньнем лёкарнскага ўгавору; і вось, калі дашо да справы, край-пераломачы пачалі адыдаваць ажыццяўленьне іх дагуды, пакуль Нямеччына ня ўвойдзе ў Лігу Нацый.

Зараз нямецкі ўрад робіць апошні крок у завяршэнні лёкарнскае згоды — уваходзіць у Лігу Нацый. З гэтым уваходам Нямеччына зьявляе ажыццяўленьне тых мэт, якія прымусілі Лютэра і Штрэвэмана ехаць у Лёкарно; сваім уваходам у Лігу нямецкі ўрад хоча заняць адно з першых месцаў сярод капіталістычных дзяржаў, хоча вярнуць сабе хоць частку адабраных у яе пасля імперыялістычнае вайны калёній; хоча націснуць на Польшчу, каб вярнуць частку адмоўных да апошняе нямецкіх зямель.

Але, як і можна было чакаць, усё няяўдзіна «прыяцелі» Нямеччыны паглядзелі на справу іначай, калі нямецкім ўрадам ужо была пададзена ваява

У Саюзных Рэспубліках.

СССР запрошаны на міжнародныя шляхавы зьезд.

МАСКВА. Народны Камісарыят Шляхаў запрошаны італьянскім урадам на міжнародны шляхавы зьезд у Мілане, які адбудзецца ў верасьні г.г.

Дэлегацыя загранічных хімікаў у Ленінградзе.

ЛЕНІНГРАД, 13-ІІ. У Ленінград прыехалі ўдзельнікі ўсеагульнага зьезду хімікаў у Маскве сэкратар французскага саюзу хімікаў т. Шабанон і сябра савету саюзу т. Дзюканэрон, а таксама дэлегат рэвалюцыйнае часткі нямецкага саюзу хімікаў т. Лангу.

Прыехаўшыя таварышы наведліся ў гудадзель саюзу хімікаў і аздаміліся з вытворчасцю заводу «Красный Треугольник». Прыехаўшыя наперадні дэлегат нарвэскага саюзу хімікаў аглэдзелі фарфуровы завод імя Ламаносава. Нарвэская дэлегацыя ваўра выладжае на бацькаўшчыну, а іншыя замежныя госці вастаюцца ў Ленінградзе яшчэ на некалькі дзён.

Золата для тэхнічных патраб.

ЛЕНІНГРАД, 13-ІІ. Манэты двар скончыў чэканку залатых зьліткаў у 5-10 і 50 грам для тэхнічных патраб саматужнікаў. Вырабленыя зьліткі адасланы ў Маскву. Зьліткі маюць чатырохкутную форму і ў пачатку сакавіка зьявяцца ў продажы.

Пашыраецца выраб штучных угнаенняў у РСФСР.

Дзяржаўная Плян. Камісія РСФСР ухваліла праект Наркамзему РСФСР аб мерапрыэмствах да павячэння і пашырэння вырабу штучных гнаў. Праект вызначае патрабу ў штучных гнаў на РСФСР на 1925-26 г. у 7 мільярд рублёў. У 1930 г. патраба ў штучных гнаў павінна павялічыцца да 120 мільярд рублёў. Праект прапануе Вышэйшаму Савету Народнае Гаспадаркі ў 3-месячны тэрмін выпрацаваць перапытыны плян суперфасфатнае прамысловасці і значна павялічыць паву на суперфасфат, Цэнтральнаму с.г. банку прапануецца ў 3-месячны тэрмін выпрацаваць плян палёгачнага крэдытаваньня сельскага жыхарства для куплі штучных гнаў. Ухвалена прасіць Савет Працы і Абароны, каб быў забаронены вываз сырых костаў і касьяноне мукі ваграніцу.

Горшая крамінна павінна прадавацца таньней.

МАСКВА. Каб змагацца з продажам спражывецкім арганізацыям увознае крамінныя кепскае якасці, мауфактурна-галытарыйны аддзел Цэнтрсаюзу вазначыў кааперацыйным арганізацыям, што крамінна, прызначаная кепскаю, павінна прадавацца па адпаведна зменшанай цане, незалежна ад таго, як яе раскупляюць. Зусім забараняецца прадаваць крамінну кепскае якасці па агульным асартыменту.

На мясцох.

Орда Чырвонага Сцягу за шчырае змаганьне з контр-рэвалюцыяю.

РАСТОЎ-ДОН, 13-ІІ. На ўрачыстым пасяджэнні сэкратар краёвага камітэту УсеКП(б) тав. Мікаян перадаў орду Чырвонага Сцягу працаўнікам краявое Дзяржаўнае палітычнае ўправы Віксно, Курскаму, Малышаву, Ільічэнку, Антонову, Грыцьку, Стрельнікаву і намесьніку Дагэстанскага аддзяленьня дзяржаўнае палітычнае ўправы Раеву за актыўную барацьбу з контр-рэвалюцыяю і бандытазмам у Паўночна-Каўказскім краі.

На змаганьне са спайваньнем тубыльцаў у Сібіры.

ТОМСК, 14-ІІ. У Нарымскім краі перакупішчыкі спайваюць тубыльцаў, выменьваючы пушніну на гарэлку.

Акуровы выканком забараніў частаваць тубыльцаў пры куплі гарэлкаю і выменьваць пушніну на спіртусныя пітвы.

Стан нафтавае здабычы на Грозненскім прамыслох.

ГРОЗНЫ, 14-ІІ. У лютым на ўсіх прамыслох Грознафты адабыта каля 182.000 тон нафты — на 10.000 тон менш, чым у сьнежні. Зьмяншэнне адабылося, пераважна, за кошт фантаннае нафты. Маразы і градз перашкаджаюць нармальнай рабоце прамыслаў.

Трохі зменшылася бурэння. На заводз перапрацавана сырое нафты каля 162.000 тон. Вывезена з Грознага нафтавых прадуктаў каля 81.000 тон. Вялікім дасягненнем Грознафты зьяўляецца павялічэнне выгану бензіну. У студзені выган бензіну дасягае 17 пр. супроць 15 проц. у леташнім і 14 пр. у залаташнім годзе.

Засевы бавоўны перасягаюць даваенныя.

КІЗІЛ-АРДА, 14 ІІ. У Сыр-Дар'нскай губ. у сёлётым годзе намечана засець 42.500 дзясцін бавоўны, што перасягае даваенны запашку. На ўспашку поля пасылаецца 20 трактараў.

было скарыстаць Нямеччыну, як сродак у сваіх інтарэсах, треба было адарваць яе ад абліжэння з СССР, уцягнуць у свае імперыялістычныя пляны на Усходзе.

Расчаравана нямецкаму ўраду ў выніках Лёкарно прыйшлося ня толькі ў гэтым раве. Нядаўна бавароскі пром'ерам была зроблена заява ў абарону нямецкіх грамадзян, якія ўцікаваюцца Італію ў Верхнім Тыролі. Гэтая заява была хутчай усаго спрабаю сід паслялёкарнскае Нямеччыны на міжнародным палітычным «торжышчы», але гэтая спраба зшла такі моцны адпор в боку Мусаліні, што нямецкі ўрад рашыў далікатна змоўкнуць, каб не раздуваць агню.

Вось што спаткала нямецкую дып'ляматыю ў яе імкненьнях ісці ў ногу з версальскімі «дзёлкамі». Ужо амаль паўгода прайшоў в часу падпісання лёкарнскае зьдзелкі, а Нямеччына не ажыццявіла ні аднае в тых мэт, якія вялі яе ў Лёкарно. Здабыла яна толькі ненавісць сярод кітайскага народу, падпісаўшы Вашингтонскую згуду сусьветных імперыялістычных дзяржаў в мэтан падзяволення Китаю.

Блізуркая дып'ляматыя Штрэвэмана — Лютэра прыяла Нямеччыну да вазьбітага карыта. Так заўсёды бывае, калі скакаш пад чужую дуду.

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Увага с.-гасп. падатку.

(Віцебская акруга).

Ураджай у гэтым годзе сярэдні. Жыта і другія прадукты сельска-гаспадарчай вытворчасці ў цене. Падатак пры яго вышэйшні на 43 проц. ня можна назваць цяжкім. Ільготы для бедняцтва ў параўнанні з леташнім годам пашыраны і, апрача таго, бядацкім гаспадаркам, якія не падыходзілі пад устаноўлены на дэкрэт ільготы, рабілася скідка з асобнага фонду. Аглядныя лісты ўручаны святасова Валакіты па рагляду ваў аб скідках на было.

Наогул, усё гаварыла за тое, што наступленне сельска-гаспадарчага падатку будзе ісці без задержак. А між тым па Віцебшчыне да 1-га лютага павінна было наступіць 738332 руб., а наступіла ўсяго 590272 руб., недабор на 148060 руб. У той час леташняга года, калі быў падатак цяжкі, было наступіўшы 88,73 проц.

Чаму гэта так і дзе прычыны, што падатак слаба наступае?

Першым чынам у гэтай справе ня было праўдзана актывнасці з боку Райвыканкому і сельсаветаў, на якіх па дэкрэту ўложаны абавязкі ўзвыскання падатку.

З другога боку—ня было зроблена на неакуратных плацельшчыкаў належным парадкам карнага ўплыву.

Перад выбарамі сельсаветаў і ў час іх перавыбары на прымаўшы ніякіх мер да святасовага ўзвыскання падатку. Можна сказаць, што амаль ня ўсе старшыні і скартары сельсаветаў, адны, будучы няўпэўненымі ў тым, што іх выборуды, не хачелі вазіцца з састаўленьнем спісу маемасці непла-

цельшчыкаў і праводзіць яе продажу на прыкрыццё падатку, а другія, баючыся абстрактных адносінаў з выбаршчыкамі, каб яны іх не правалілі пры перавыбары, таксама нічога не рабілі.

Райвыканкомы таксама глядзяць і сабе ды й думаюць: «Ну што-ж—так і траба. Пасля перавыбары падцянемся».

Але траба пачаць—калі гэта падцянемся. Падыходзе вясна. Плацежаздольнасць сялянства падае, а процант сялянства, неаплаціўшага падатку, значны.

Траба перад райвыканкамамі, а апошнім перад сельсаветамі паставіць пытаньне ў самым рачучым парадку, што падатак павінен быць вышэйшым святасова і поўнасьцю. Кожны сельянін—неплацельшчык узяўся да прыцягнення савецкай ўлады і самага сябе. Кожная калейка, святасова паступіўшага, дзе карысць дзяржаве і падтрымлівае пьёрдасць нашых грошай. Аб гэтым павінен ведаць кожны сельянін. Заланыя рабніцы работнікаў і асьветнікаў вёскі—апошнім добра растлумачыць.

Прыдзецца, ня літучы злосьных неплацельшчыкаў, прыцягваць да адказнасці. Работнікаў, як райвыканкомаў, так і сельсаветаў, працягваюць паступіць у справе ўзвыскання падатку,—траба будзе таксама прыцягваць да адказнасці праг дыцыплінарны суд. Не павінна быць месца для пасыўнасці.

Траба ўсім узяцца за работу па ўзвысканню падатку.

Бутар.

Перавыбары сельсаветау.

Кулакоў у с.-саветы пусцілі.
(Ліст з Барысаўшчыны).

Тыя сходы, якія рабіліся дзеля арганізацыі бедняцтва ў сярэдніх і адрывах дасягнулі добрых вынікаў. Можна адзначыць, што ў тых мясцох, дзе гэтыя сходы праводзіліся,—беднота ў сярэдніх арганізавана і актывна прымае ўдзел у выбарах і праводзіла сваіх кандыдатаў, на даўшы магчымасці кваліфікацыі групіроўкам правесці сваіх.

Напрыклад, у Крайскім сельсавете, Пешчаніцкага раёну асобы, якія кіравалі кулацкай групіроўкай, пасяпелі пабыць на шэрагу сходах, стараючыся правесці сваіх. Калі гэтая групіроўка пацярпела паражэнне на выбарах, дык ім была паслана тэлеграма ЦВК ВССР аб тым, што выбары праводзяцца няправільна. Пасля абследавання высветлілася, што з боку ўдзельнікаў РВК былі дапушчаны некаторыя няправільнасці, і выбары на 2 вучастках гэтага сельсавета былі адменены і назначаны другія, але ўсё такі ў сельсавет прайшла беднота і лепшая частка сярэднякоў.

Арганізавалася кулацкая групіроўка і ў Вітуніцкім сельсавете, Вягомльскага раёну, але дзякуючы арганізаванасці беднаты, яны ня мелі поспеху і ні ў чым правільні сябе не змоглі.

У іншых раёнах кулацкіх групіроўкаў не навіралася, былі асобныя выступленні, якія ня мелі арганізаванага характару.

Калі параўнаць процант удзелу вы-

баршчыкаў мінулага году з сучаснымі выбарамі, дык можна сказаць, што ў гэтым годзе па асобных сельсаветах павялічыўся лік прымаўшых удзел у выбарах на 30 проц., павялічылася і актывнасць жанчыны, праўда, ня ўсклад, але там, дзе добра праводзілася і праводзіцца праца сярод жанчын, там аны і ў большым ліку ішлі на выбарныя сходы.

Па ўсіх матэрыялах з месца і па допісах сельгораў можна сказаць, што ў Барысаўшчыне ў сельсаветы кулакоў ня пусцілі, не зважаючы на тое, што жаданне ў іх у некаторых мясцох і было вялікае.
В. Зайцаў.

Перавыбары латыскага с.-савету.

(Ушачні р., Полацк. адр.).

Выбары латыскага с.-савету ў сёлетнім годзе адбываліся ўпяршыню, бо да гэтага часу паказанага с.-савету ўсім ня было. Толькі ў гэтым годзе, удліваючы тое, што латыска каленія мае больш 500 жылараў, мае нацыянальную хату-чытальню і да гэтага часу слаба абслугоўвалася на яе роднай мове,—было ўзнята пытаньне наконт утварэння нацыянальнага латыскага сельсавету, што і было вырашана ў станоўчым сэнсе. Выбары гэтага с.-савету адбыліся 9-га лютага. Цікава пры гэтым адзначыць, што пры выбарах складалі дзве групы—заможных і беднякоў. Заможныя ўвесь час абаранялі свае кандыдатуры ў савет, але беднота перамагла і ў тросках праваліла кандыдатуры заможных, правёўшы сваіх. Наогул, выбары адбыліся вельмі актывна, навак быў ухвалены адвагодна і пры гучных воплесках.
Бягун.

НАША КААПЭРАЦЫЯ.

„Гаспадар“.

(Вёсна Пастовічы, Старадарожск. р., Слуцкае адр.).

У в. Пастовічы ёсьць с.-гасп. т-ва „Гаспадар“. Як паглядзець,—яно запраўдны гаспадар. У студзені на свае сродкі адчыніла хату-чытальню і абслугоўвае яе ўсім патрэбным: дае ў год 120 руб. Т-ва адпусціла дошчак, якія былі ў мяне забракаваны, і два кілі цвякоў. І вось цяпер у х.-чпт. ёсьць опэра.

Але ж ня ўсё добра ў аддзяленьні: ёсьць і некаса ў яго працы. Напрыклад: у Паставіцкай крамлі крамнік запамніў толькі мэтрычную сыстэму мераў, а быўшых ня хоча і знаць. Сельянін пытаецца:

— Колькі каштуе фунт белая мукі?

— Я ня ведаю на фунты, у нас кілаграмны.

Затым сельянін і выходзіць, бо ён ведае толькі старую вагу, а новую яшчэ не. Яшчэ ёсьць гэтыя штукі: крамнік адзін, а працуюць у краме яшчэ 2 браты. Чаму?

Рэвізійная камісія, правяршышы

эраму, выявіла лішкаў на 30 руб. Пры гэтым здарэнні вышывае пытаньне, а чаму ня больш, а толькі 30 р.?

Праўдзёню т-ва траба звярнуць увагу на гэтыя хібы.
А. Камароў.

Забывае аддзяленьне.

(Бягомльскі р., Барысаўшчына).

У Гліноскім с.-с., Вягомльскага р., ёсьць глухая вёска Загалаўе, у якой, ужо больш як год існуе аддзяленьне Бярэвінскага кааператыву. Яно гадлюе, а кааператыву дае тавары і бярэ прыбытак. Да гэтага часу быў у аддзяленьні толькі 1 раз член праўленьня Бярэвінскага спажыв. т-ва. Сялянства ўсім ня ведае пра кааперацыю, пра яе будоўлю. А пайшчыкаў многа, і яны амаль што ня прымалі ўдзелу ў выбарах с.-т-ва. Важаць ломанымі гірамі, нават догамі, гіры не кляймоўныя. Пайшчыкі, толькі некаторыя, сталі атрымліваць павышыя кіжкі. Сялянства хоча і жадае ад праўленьня спаж.-т-ва палашчэння працы і выпраўленьня існуючых памылак. Так аб усім гэтым гаварыла сялянства в. Загалаўе ў сваім аддзяленьні.
Міхась С-ка.

Сельскі гаспадар з кнігай.

Як вучацца манранануцы.

(Сініцкі сельсавет, Віцебскага раёну)

У нашым с.-савете па пачыну РВК у в. Макраных арганізаваліся месячныя с.-г. курсы. У вёску прыхалі: аграном ветэрынарны доктар і каморнік. У большай асядацкай хатэ чытаюць лекцыі па розных гайнах сельскай гаспадаркі. Лекцыі праводзіцца пры дапамове цудоўнага ліхтара, што сялян асабліва

цікавіць. Уведзена паказальнае кармленне кароў. Як толькі жанчыны ўбачылі, што пасьяла 2-3 дзён паказальнага кармлення каровы значна прыбавілі малака, сыннулі і яны на курсы. — Няхай аграном навучыць нас, як мець большы ўдой ад кароў.
П. Знаменскі.

Больш увагі Дому Селяніна.

(Гор. Ворша, Аршанскае адр.).

Зайшоў я, калі, у Аршанскі Дом Селяніна. Што ж я там убачыў. Усюды бруд і нечыста. Стаіць некалькі ложкаў з бруднай брызінкай. У перагародках і ложках армія валаю.

Гарбаты незаўсёды можна атрымаць, а абед і ў памісе няма.

Газет і агранома, які-б растлумачыў, як вёсцы лепш сваю гаспадарку, ніколі ня бывае ў Дому Селяніна.

Двора для коней няма.

Наогул, Дом Селяніна абстаўлена вельмі кепска.

Колькі раз пісалася аб палашчэнні Дому Селяніна ў мясцовай газэце—ніхто не звяртае належнай увагі.
Змітрон Воздорф.

Праца замёрла.

(Сініцкі сельсавет, Віцебскага р.).

У мінулым годзе пад кіраўніцтвам Соржыцкай ячэйкай камсамолу ў вёсцы Дуброва быў склікан сход жанчын, на якім і былі арганізаваны жанчыны. Вылучыла ячэйка прадстаўніцкую камсамолку па працы ў гэтай галіне. Пачатак быў зроблен. Некалькі разоў прадстаўніца рабіла сходы жанчын, вяла гутаркі з ім. Святкаваньне „Дню жанчыны“ правялося пры шчырым удзеле ўсіх жанчын. У гэтым-жа годзе па працы сярод жанчын вёска нашата сельсавету нічога ня робіцца. Ячэйка камсамолу мусіць ня ведае, што праца сярод жанчын у вёсцы адна з галоўных? Неабходна таксама і райаганізатары звярнуць увагу на наш сельсавет і часцей даваць дырэктывы па працы сярод жанчын, а то яна ніколі ня ведае і ня была ў нашым сельсавете.
П. Знаменскі.

На сходах беднаты.

(Ст.-Дарожскі р., Слуцкіна).

Па Стара-Дарожскаму раёну праведзена ўсяго чатыры сходы беднаты: абраны былі самыя выдатныя мейсцы ў сэнсе значнага размежавання сялян, дзе было заможнае і бедняцкае жыццё. Арганізацыйная частка сходаў падрыхтоўвалася добра: загады абвешчана было аб сходах беднаце, так сама запрашаліся сярэднікі. Галоўным чынам, амаль не на ўсіх сходах ставілася пытаньне аб працы партыі сярод беднаты, партыя і сялянства.

Сходы праводзілі таварышы, працуючы ў раёне з акругі разам з райянімі працаўнікамі.

Наведваньне сходаў было добрае, беднота вярталася на сходы амаль ня цалкам. Так, у Жыціне прысутнічала 100, чал. у Зялёнай Дубраве 76 чал., з іх жанчын 18. На другіх вучастках такома лік прысутнічваюшых быў вялікі.

Давалды аб працы партыі сярод высковай беднаты выклікалі вялікую актывнасць прысутных. Некаторыя гаварылі, што такія сходы траба было праводзіць раней,—а далей праводзіць абавязкова траба. Беднота гаворыць:

Першы павінна нас вёсцы і нам дапамагаць, а то бываюць выпадкі, што на сходах нас адхіляюць да дварэй, а тут мы гаспадары, можам свабодна гаварыць пра нашы патрэбы і недахопы.

У сваіх выступленьнях беднота адзначала, што льготы, якія даюцца беднаце, ёй невядомы:

ня ведаючы, не дамагаемся іх, а сельсавет сам кепска ведае пра льготы, вольны і не выкарыстоўваюцца.

Усе выступленні мелі пранятчына дзелавы характар: пабудова школ, земля ўпарадкаваньне, льготы пры вадпуску лесу, неахват лесу, паменшанне процанту на крэдыт, і шмат іншых пытаньняў высковага жыцця. Кожны выступаўшы гаварыў аб тых патрэбах, якія неабходны вёсцы ў сучасны момант.

Крыкаў і выпадкаў неадвольнага мерапрыёмствамі савецкай ўлады ня было, але прасілі, каб як хутчэй патрэбныя мерапрыёмствы ажыццяўляліся ў вёсках. Задаваліся пытаньнямі, чаму беднату часта лічаць гультаямі; прасілі гэта растлумачыць, ваго лічыць кулаком, сярэдніком і бедняком. Пры растлумачанні гэтага пытаньня сход заставіўся адзіночным, гаварылі, што на вёсцы ня так падзяляюць кулака ад сярэдніка і бедняка.

Заможныя задавалі такія пытаньні: „Чаму раней асобныя кавалкі зямлі апрацоўвалі мы, а цяпер перадалі другім.“

— Ці можа быць бедняком той, якому колькі ні памагай, нічога няма—гаспадарка не палашчаецца.—Ці можа ліквідаваць саўходны і зямлю перадаць беднаце, а не абраваць гаспадарак, бо сельская гаспадарка не палашчаецца.—Да якога часу савецкая ўлада будзе памагаць беднаце.

На пытаньне аб самым бедняку з

серадняка адзін бедняк адкаваў так:

— Сярэдняк будзе з намі, бо яму куды цяжэй прапрацаваць у кулакі, чымсь анішчыцца ў беднаце: адзін выпадае падзяжу жыцьці ці што іншае—і сярэдняк можа вярціцца бедняком.

Сярэднікі, якія выступалі, таксама зазначалі, што ім блязмуўна не па дароге з кулаком.

Але кепска, калі беднота нас лічыць за кулакоў.

У прапановах па дакладках адзначалі правільнасць палітыкі партыі ў вёсцы, адабралі правільнае пытаньне аб беднаце, прасілі і ў будучым праводзіць сходы беднаты.

Разам з гэтым прапаноўвалі правесці хутчэй зямляўпарадкаваньне, мелярацую, зменшыць процанты на крэдыт і працягнуць тэрмін выплаты, дазволіць беднаце падбіраць важкі па лесе таўсёцкай 4-х вяршкоў, працягнуць тэрмін выплат і страхоўкі да красавіка м-ца, там, дзе няма школ, хутчэй пабудавать школы.

Пры высюванні кандыдатаў у с.-саветы, беднота адносілася да гэтага пытаньня ўважліва і сур'ёзна, абгаварвала з усіх бакоў кожнага паасобку, пыталіся, чаму гэтага не рабілі раней, адабралі такі парадак падрыхтоўкі да перавыбары.

У часе самых перавыбары беднота трымалася за сваіх кандыдатаў, давала адгоды высунутым заможнымі, дадачы, што яны ня будуць абараняць нашых інтарэсаў. У Жыціні на выбарчым сходы з боку заможных была выстаўлена кандыдатура аднаго заможнага гаспадары, а беднота з сярэд-

камі не дапусцілі да галасавання, настаялі зьяніць кандыдатуры са спіску.

Прайшоўшыя сходы беднаты цалком апраўдваюць сябе: цяпер ужо ніхто ня верыць у тое, што можна сходамі пасварыць сярэдніка з бедняком, альбо што гэта падарые нашу працу, уносячы нягоды між беднотай і сярэднікамі, што сярэднік лойдзе з кулаком.

Асабліва шмат дапамагі сходы беднаты ў часе перавыбары с.-саветаў. Першае, прав сходы мы арганізавалі беднату, яна прыходзіла на выбары падрыхтаванай; другое, на сходах беднаты шыроча абгаварваліся кандыдаты ў с.-савет, гэта дапамагло падбору лепшых працаўнікоў, забясьпечылі ад магчымасці пралезці кулаку ў с.-савет.

Там, дзе меліся групіроўкі „кумаўства“ і «сватаўства», беднота іх высвятляла.

Такім чынам, мы бачым, што пры добрай падрыхтоўцы і правільным правядзеньні сходаў беднаты, правільна высвятляючы пытаньне саюзу сярэдніка з беднотай, можа—замацаваны сувязі паміж асаўнымі групамі вёскі сярэдніком і беднотай, дасягаюцца,—сярэднікі ў часе перавыбары галасавалі за кандыдатаў, высунутых сходамі беднаты. У далейшым, праводзячы сходы беднаты на падставе вопыту, неабходна высвятляць і імкнуцца да ажыццяўлення законаў аб льготах беднаце на мясцох. Тут рэальная магчымасць дапамогі беднаце часта абходзіцца с.-саветамі яшчэ з прычыны таго, што с.-саветчыкі самі кепска ведаюць нашы законы.

Язэп Падрацін.

Без агранома—гурток разваліўся.

(В. Папоўцы, Грэскага р., Слуцкіна).

У нашай вёсцы месцы тры таму арганізаваліся сельска-гаспадарчы гурток, які налічвае ў сваім складзе больш за 30 сяброў. Спачатку, калі заснаваўся гурток, прыходзіў разы тры аграном, чытаў лекцыі, або самі чыталі па кнігах. Сялян і самі часамі збіраліся, каб пачытаць тую ці іншую кнігу па сельскай гаспадарцы.

Але цяпер, вось ужо больш месца, як аграном зусім ня прыходзіць, гурток пачынае збірацца ў два тыдні раз, а то і разей. Збіраюцца, пачытаюць кнігу яшчэ, пагаворыць аб „ўсім“ ды з гэтым і разьліцца. Моцных сяброў у гуртку, які-б маглі зрабіць даклад, няма. Апрача таго, праграмы, па якой можна было б вёску працу, таксама няма.

Траба Грозаўскаму аграному, які арганізаваў гурток, цікавіцца, як працуе гэты гурток, памагаць яму і даваць належныя ўказанні ў працы.

Сябар гуртка.

Вывікі

СЕЛЬСАВЕЦКАЕ ГАЛАВАЦЯЦТВА.

Здумаў гэта аднаго рау Асташоўскі сельсавет (Чаашычкі р. Віцеб. адр.) арганізаваў мінгін. Сялян ж чымсь не захацелі слухаць яго. Вось ён і загадаў адносіцца за № 3415 усім школам зьявіцца «свабодным парадкам» к будынку сельсавета в. Асташова.

«Не сяляне, дык дзеці іх» думаў ён. Але некаторыя школы з прычыны дрэннага адзёкі і абутку дзяцей, а таксама з-за што загад «начальства» быў атрыманы некалькі гадзін пазней, чым траба было быць калі сельсавет, загаду не паслухаў, а 5-6 вёрст у сельсавет не пайшлі, выклікалі вялікае незадавальненне «начальства».

Другі раз гэты сельсавет ня справіўся з вельмі спыскамі, і адноснаю за № 3415 прапанаваў настаўнікам зрабіць іх, дачаваць іх тлумачыць у адносіне, можна спытаць працу школы. Добра, што настаўнікі, каб і быць абнавачанымі ў «контра-рэвалюцыйна» зрабілі гэтыя спісы ўвечары ня спыняючы заняткаў школ.

Так бывае і ў іншых сельсаветах раёну дзе часамі настаўнікам кажуць, што ня цалком у нашых сельсаветах рукаў і т. д. Траба б было райвыканкому спыніць гэты галавацятва, якое спыняе працу школ, гоніць дзяцей на прастуду, тэраваў настаўнікаў і г. д.

Раён праўда глухі, але такім выхаваннем і тут ня месца.

Асташоў.

Акруговая хроніка.

Курсы беларускай мовы.

МАГІЛЕЎ. АВК настанавіў неадкладна аднавіць курсы беларускай мовы ў г. Магілеві і раёнах для падрыхтоўкі супрацьлішкаў устаноў.

Падрыхтоўка да веснавой кампаніі. ВОРША АВК прапанаваў арганізаваць працаўніцкую камісію распрацаваць для вяснянскай веснавой кампаніі і ўвесці на працягу пасаджэння прэзідыуму АВК.

СЛУЦК. Дзеля належнай падрыхтоўкі да веснавой кампаніі АВК прапанаваў Акрывскаму саюзу і Камітэту ўнутрашняга гуртку прыстаўіць да загадоты 25788 а. луса і 5820 а. ячмяно.

Камітэтам сялянскай узаемнамогі ўраўнаважана святасова падрыхтаваць да гэтай кампаніі.

Апроч гэтага, робіцца замах да загадоты 7000 нуд насельні кармавых тры і вольніх насельні с.-г. прыямамі, аб выкарыстанні крэдытаў бедняком на вабыньне коваў.

Месячнік на марысцкай Авіахіміі.

ВОРША. На горы і акрузе з 15 тагата па 15 сакавіка праводзіцца кампанія для павышэння сродкаў Авіахіміі.

Аднячкова з правядзеннем месячнага праводзіцца ператраціцтва сяброў Авіахіміі, мета якой—падліць сілу і прымаць сяброў.

Авіахімі у Аршанскай акрузе налічвае сваіх шэрагах 10.000 сяброў.

І-ы акруговы зьезд карэспандэнтаў.

Мазыр. 18 лютага адчыніўся 1-ы акруговы зьезд карэспандэнтаў Мазырскай акругі. У парадку дня зьезду такіх пытаньняў, якія чытаюць друкі і задачы рабскаму саюзу, працуючы, аб працы журналістаў і праўдзі, аб насенных газэтах, аб арганізацыі працы ў галіне прававой, палітычнай і інш. чыталіся, арганізацыйнае пытаньне і інш. (Барысаўшчына).

Перавод прафшколаў ў г. Лепель.

Ісваючы ў П.-Барысаўе прафшколаў і вааправадзіць вытворчасці з прычыны вяртання крывізу ў бліжэйшы час і вяртання пераводчыка ў г. Лепель, дзе дзе пераводчыка ў г. Лепель, дзе дзе пераводчыка 2 досыць добрых будынкаў.

Міліцэйскія курсы.

Акрывілічны адчынены каротка-тэрміны курсы для міліцэйскай арганізацыі. Курсыюць мэтай павышэння веды міліцэйскай працы ў галіне прававой, палітычнай і інш. (Барысаўшчына).

Адчыненне дзіцячага сауд.

Акрывканком прапанаваў на тэрыторыі Акрыва Акрываўскаму ў тэрміновым парадку паставіць паміжніцка для дзіцячых, які ёсьць на ўвазе адчыніць да 8 сакавіка. Ужо асыгнаваны сродкі на абстаўленне.

Пусцілі новы завод.

У м. Вагушэвічах спажывецкай арганізацыі адчынены новы лесаліцейны завод. Вялікім напыненне сялянства быў усталяваць і завод пачаў сваю працу.

Нарада сэкратароў вясковых ячэек КЛБ.

Даклады з месца.

Даклад т. Астапчэн.

(Райкамрганізатар Віцебскай акругі).

Райён наш сям'яскі, прамысловасць ды наогул прадпрыемстваў ня мае. Масавая праца праводзіцца, гадоўным чынам, у форме делегацый сходаў, якія выбіраюцца штомесячна. Усяго ў нашым раёне 103 делегаты, з якіх большая частка прымацована і працуе ва ўсіх грамадзкіх арганізацыях. У звязку з тым, што мы пачалі на кожны сход пасылаць спецыяльных запрашэнні, значна павялічылася даведваемасць делегацый сходаў. Прымаюцца вялікая актыўнасць делегатаў.

Перавыбары сельсавету прайшлі вельмі актыўна. У часе справядлівай кампаніі сяляне вынілі зваровую крытыку працы сельсавету. Указвалі на слабыя бакі працы, на надобна адмовіцца ад старыня сельсавету да сваёй працы і ініцыятывы. У тых хуторах, дзе былі праведзены падрыхтоўчыя сходы, лік удзельніц у сходах склаўся 60 проц. Што датычыцца выбараў, дык на іх вельмі азвонна абіралі сялянскія і сельсаветы, так і ў рэзультат камісія. Цікава тое, што ў прывідным сельсаветах сялянскіх не выбіралі дзеля таго, што, як некаторыя казалі: „Сталых прадаўнікоў трэба адкаваць, а для гэтага трэба каб прадаўнік меў магчымасць выключна аддаць гэтай працы; сям'янка мае дзяцей, хату, дзеля таго я ў сталых прадаўнікоў сельсавету абіраць не змагу“.

Слаба яшчэ праводзіцца праца сярод беднаты. Там, дзе спецыяльныя сходы беднаты склікаліся, яны надта добра праходзілі пры значнай актыўнасці ўсіх прысутных. Беднякі просіць, каб такія сходы часцей склікаліся. Беднота аскардзіцца, што дзяцка атрымаць крэдыт. „Бяднякі паручыцца за мяне ня можа, а таму прыходзіць сядзець бяз крэдыту“. Беднота яшчэ ня добра ўзвіла сабе пастановы XIV з'езду. Кажуць, што зараз партыя яшчэ больш увагі аддае сярэдняку, а вольна беднае мала увагі аддаць. Гавораць, што трэба налегчыць крэдыт, што партыя трэба яшчэ бліжэй падбірацца да беднаты.

Сярэднякі таксама вразумелі пастановы з'езду. Кажуць, што партыя добра робіць, што павярнулася да сярэдняка, бо в беднаты ўсёроўна нічога ня будзе. Гультаі і бодэй нічога. У гэтых адносінах нам шмат яшчэ трэба зрабіць. Сялянкі ірмагаюць значны ўдзел у сходах беднаты, зварачваюць увагу на тое, што мы ўсе гаворым аб палешчаньні становішча сялянскіх, але пакуль яшчэ вельмі мала ў гэтым кірунку зробілі. У горадзе зробілі больш. Сярод батрацтва праца яшчэ слаба наладжана.

на 3 друкам праца таксама слабая. Часопіс „Робітніца і сялянка“ мае 17 падпісчыкаў і 20 падпісчыкаў. Але вышываюць часопіс амаль толькі служачыя. Сялянкі кажуць, што 20 капеек гэта дорага, трэба танней. Пакуль друк не патаньне, распаўсюджанне яго будзе вельмі слабае. Наогул, сялянкі толькі тады прымаюць актыўны ўдзел, калі на сходах абгаварваюць практычныя пытанні. Шэфства слаба пастаўлена. „Прыедуць, пагавораць аб міжнародным становішчы і паедуць“. Сельска-гаспадарчыя гурткі працуюць добра. Аграномныя прачыталі лекцыі, як карміць скаціну. Зараз усё сяляне прынялі гэта пад увагу.

Даклад т. Гурава.

(Саўхозная ячэйка, Палацкай акругі).

Зараз ячэйка мае 11 сяброў і 11 кандыдатаў. Акрамя партыйнай ячэйкі, на тэрыторыі сельсавету ёсць яшчэ тры камсамольскія ячэйкі. Палітычны ўзровень партыйцаў адвальніччы. Пясолю-перасоўку даведвалі 6 партыйцаў і 8 камсамольцаў. Ёсць хата-чытальня. У кампраці—400 пайчыкаў. Калі былі перавыбары камітэту ўзаемадапамогі, дык усё сяляне ў яго ўвайшлі. Толькі 13 гаспадароў—перасяленцаў адмовіліся ўступіць.

Кулакоў у нас амаль няма. На перавыбары сельсавету, ня глядзячы на вылікі мароз, прайшло 48 проц. выбарчыкаў, з іх сялянскіх 22-23 проц. На перавыбары сяляне самі высювалі кандыдатаў і, урэшце, прайшлі тры кандыдаты, якіх раней намерзіла ячэйка. Гэта жака аб тым, што ячэйка карыстаецца аўтарытэтам сярод сялян. Кожная секцыя сельсавету мае свой досвед моцны актыўны на тэрыторыі сельсавету, але і ў іншых сялян. Сувязь з райкомам добрая. Пры камітэце ўзаемадапамогі арганізаваны так званыя працоўныя арцелі, якія аднаюць беднае жыхарства ў працы па вагатуцы лесе.

У галіне палешчаньня сельскай гаспадаркі ячэйка вось што зрабіла: **шэсць найбольш буйных вёсак выказалі згоду перайсці на шматполье на пасляжывую сістэму.** Гэтыя вёскі раней больш імкнуліся да хутарскай сістэмы, але, у звязку з тым, што ячэйка і аграном гэтага раёна і, сяляне атэліліся на пасляжывую сістэму. У сельсаветах закладзены два паказаныя участкі, у якіх праводзіцца даследчая праца з дупінамі і сарадзіллі.

У хатне-чытальні маем бібліятэку з 700 кніг. Кожная камсамольская ячэйка мае лекійскі вуток. Пры ячэйцы ёсць таксама ячэйкі Мопу, ТППФ і інш. Сялян у гэтых арганізацыях мала. Цяга ў камсамол вялікая. Кватэрнае становішча рабочых палешчаньня. Зарплата малая. Зараз

акладаецца новы калектыўны дагавор, і зарплата будзе павяшчацца. Пастанова XIV партызэаду ні батракі ні сяляне сабе яшчэ не ўвайлі.

Даклад т. Скараходова.

(Парганічная ячэйка, Слуцкай акругі).

Пры перавыбарых у кааперацыю сяляне, ня глядзячы на тое, што наша ячэйка вайсковал, узяла ў склад праўдзельна дзюх партыйцаў. Гэта ўжо гаворыць аб тым, што ячэйка карыстаецца папулярнасцю сярод жыхарства. Слаба пастаўлена праца камітэту ўзаемадапамогі. Са сьвежня лік сяброў камітэту з 40 уворс да 140 чалавек. Беднота, дзюкуючы сваёй беднасці, ня можа ўвесці сяброўскі ўворс. Сялянскі актыўны яшчэ ня досыць выдзюлен. Агратрапаганда праводзіцца праз сельска-гаспадарчы гурток, якім кіруе каморнік. Сяляне з вялікай зацікаўленасцю даведваюць гурток. Практичнае правядзеньне агратрапаганды ў тым, што ў сельсаветах выдзюцца таварасяельне. У мінулым годзе было засежна каля 20 дзюсятні кашошчыны, цявафеўсі і г. д. Адзін сялянін перайшоў на паказанае кармаўленне скаціны.

Большасць сяброў ячэйкі прымае актыўны ўдзел ва ўсёй працы. Ёсць шэфства таварыства, у сябры яго ўцягнуты ўсе чырвонаярмейцы; таварыства праводзіць культурную працу на вёсцы. Пастановы XIV-й канфэрэнцыі партыйцамі ўвасоні добра. Партыйцы добра вразумелі сэнс палітыкі, якая партыйя праводзіцца на вёсцы. Што датычыцца пастановы XIV партызэаду, дык яны яшчэ ў ячэйцы не распрацоўваліся і, наогул, грунтоўнага вывучэння гэтых пастанов яшчэ ня было.

На сяле і ў падшэфнай вёсцы ёсць 24 камсамольцы.

Як праводзіць сваю працу камсамол?

З партыйнай ячэйкай сувязь самая цесная праз ўзаемадэ прадаўніцтва. Камсамольцы маюць вялікі ўплыў на вясковую працу.

Кіраўніцтва сельсаветама праводзіцца праз сяброў партыі—сяброў сельсавету.

Кіраўніцтва сельска-гаспадарчай кааперацыі ячэйка праводзіць праз кандыдацкую групу. Усяго было заслухана 15 дакладаў з месца. Тав. Валынскі даў ацэнку і аналіз працы на мясцох па заслуханых дакладах. Нарада заслухала даклад т. Галадзюда аб працы вясковых ячэек, даклад т. Валынскага аб параждзінных выніках перавыбароў сельсаветаў і тав. Вайтэнкава аб аглядзе вясковых ячэек. Даклад т. Галадзюда і інш. будзе вяртацца ў адным з бліжэйшых нумараў газэты.

2-гі ўсебеларускі зьезд інжэнера-тэхнічных працаўнікоў.

13 лютага ў Доме Працы адчыніўся 2-гі ўсебеларускі зьезд інжэнера-тэхнічных працаўнікоў міжсёкцыйнага бюро інжэнераў і тэхнікаў пры ЦПСБ. У зьездзе прымаюць удзел 65 делегатаў: 35 в акругаў і 30—з цэнтральных устаноў.

Ад ЦПСБ зьезд прывітаў т. Капалам. Прамоўца зазначыў, што міжсёкцыйнае бюро інжэнераў і тэхнікаў пры ЦПСБ умацавала і пашырала сваю працу; гэта арганізацыя пачынае вайкаць пачэсна месца ў прафэсійна-нашых арганізацыях.

— Мы спадзюемся,—жака прамоўца—што работа секцыі будзе зьвязана з агульнай працай, якая праводзіцца ў нашым Саюзе і будзе накіравана на адраджэньне ўсіх вытворчых сіл краіны.

Пасля гэтага зьезд прыотушыў да практычнай работы.

Далейшыя шляхі развоу міжсёкцыйнага бюро інжэнераў і тэхнікаў.

(Гутарка са старшынёю часовага бюро тав. Натанзон).

Міжсёкцыйнае бюро інжэнераў і тэхнікаў,—жака т. Натанзон.—было с'арганізавана ў канцы 1924 г. Гэта бюро аднае інжэнераў, тэхнікаў, аграномаў, каморнікоў, лесаводоў і эканамістаў. У сучасны момант міжсёкцыйнае бюро пры ЦПСБ ва ўсебеларускім маштабе аднае выш 1500 спецыялістаў. Апроч гэтага, такія секцыі існуюць пры ўсіх ЦП саюзаў і пры арганізацыях саюзах.

Міжсёкцыйнае бюро лавілава сталае месца сярод прафэсійных арганізацыяў. Прадаўнікі бюро ўваходзяць у ЦПСБ і ва ўсе праўдзельны саюзы Матар'яльнае становішча спецыялістаў з кожным годам палешчаньня. У сучасны момант сярэдні заробак інжэнера дасягае ад 120 да 150 р., тэхніка—ад 90 да 100 р., агранома—ад 45

да 65 р., лесавода—ад 60 да 80 р., эканаміста да 130 р.

Трэба таксама спыніцца на культурна-асветнай працы міжсёкцыйнага бюро: чытаюцца лекцыі як для сваіх сяброў, так і для шырокіх колаў грамадзянскага. На арганізацыях «дзень лесе» і «месіацыя лесе» секцыя працаўнікоў аямлі і лесе правіла некалькі сот лекцыяў і гутарак. Апроч гэтага, працуе эканамічная камісія, якая дае парадзі.

Тав. Натанзон спыніўся на вельмі спагадзючых і ўважлівых адносінах сав. уладзі і партыі да спецыялістаў. На спецыялістаў глядзюць як на палешчаньня рабоча-сялянскай уладзі, якія дапамагаюць адбудовае нашай краіны.

Матар'яльнае становішча спецыялістаў ужо значна палешчаньня і робіцца далейшыя крокі да яго палешчаньня.

Суд.

У Народным Судзе. 2 месяцы прымуовай працы за парушэньне парадку.

У народным судзе ў м. Шацкі, Менскай акругі, 5-га лютага разбіраўся справа на абвінавачаньня гр м. Шацкі, настаўніцы Чэрвеньскай школы, Турэцкай Сары ў парушэньні праўдзельнага закону і зьвязаньні з агульнай агульнай клябур пры саўваснны ім службовых абавязкаў.

Спр-ва малюшка гэтак: Да апошняга часу ў Шацкім клябе было немагчыма праводзіць якую небудзь працу, бо набірлася надта многа людзей бяз білетоў, якія лаялі і зьбюлі, шумелі і г. д. Новае загадкае клябу рашыў зьнічыць непарадак і, зрабіўшы стодкі білеты, колькі сьсць месцаў у клябе, сам стаў пры ўваходзе.

На старой прывычцы ў калідоры набірлася многа бязбілетнікаў, якіх прыходзілася стрымліваць сілай. Па адчыненні спектаклю прыйшла і гр. Турэцкая Сара, з сваёй махачай, праўдэ, з білетам. Загладчык сказаў, што ня пусьчыць іх, бо ўжо пачалася дзюя, і калі пусьчыць іх, то не змагуць будзе стрымліць бязбілетнікаў, які ўвясуюць непарадак у залю. Грамадзянка Турэцкая пачала спрэчка, даводзячы, што і ў Менску пуськаюць у час лесе, а ён, загладчык, тут, у Шацкі, хоча завольніць нейкія новыя парадзі. Загладчык раей адказваў ёй, а потым стаў маўчыць. Гр. Турэцкая і яе махача ў гэтым спору абавалі загадкае пастыўкаю ля дзьверей, зьвязаным трафонам, тыпам, а як паказалі сьведкі—на яўрэйскай мове абавалі і дзютам і бязанам.

Гэтыя спрэчкі нарта разьвясалі прысут-

ных бязбілетнікаў, з боку якіх таксама лавілася зьвязаньні і сьмех.

Лічачы віноваю на ўсім гэтым гр. Турэцкую Сару, загладчык клябу пералаў справу на разьсяд суду. Ня глядзячы на прапановы суду пашырыцца, гр. Турэцкая адмовілася прасіць прабачэньня. Суд, разгледзіўшы гэту справу, прызнаў гр. Турэцкую Сару віноваю і прысаўдзіў да 2 месіацў прымуовай работ—на яе спецыяльнасьці.

Прысутны.

У Менскім Акруговым Судзе. За замах на забойства.

У Менскім Акруговым Судзе разбіраўся справа гр. м. Дуброўкі, Сяміліцкага раёна, Кастуся Халадзінскага, які абвінавачваўся ў замаху на забойства сваёй шагеркі, Ганны Ляховіч.

Справа мае такі выліг: у 1924 г. Халадзінскі пашюў у прымы ў сям'ю Ляховіч, але жонка яго хутка памерла. Пашюў Халадзінскі і яго шагерка Ганна Ляховіч пачалі сваркі. Халадзінскі ігнавуўся, каб узвясі у сваю рукі ўсю гаспадарку буйною жонкі і парашюў пазваіцца ад іншых сяброў сям'і.

Увосень мінулага году Халадзінскі зайшоў у хату, дзе сядзела Ляховіч, скліну лесе і пачуў бль дзючыны; ён біў яе да таго часу, пакуль Ляховіч ня змоўкла і не зарушылася. Але Ляховіч толькі сяміцца, людзі прывясі яе ў прытомнасць. Пашюў гэтага Ляховіч ляжала 2 месяцы ў лячэбніцы і засталася ня аўсім працаздольнай.

Суд устанавіў, што Халадзінскі меў намер забіць гр. Ляховіч і прыгаварыў яго на 8 годоў зьвязаньня з с'юровым амяжаваньнем.

Водгуні на кнігі.

М. Азбукін. Геаграфія Эўропы. БДВ 1924 г.

Мы вельмі многа ўвагі аддаем вярэмамоўскаму аб ідэалогічнай вытрыманьнасці таго ці іншага пісьмевніка, лаўцы, публіцысты, грамадзкага працаўніка і г. д. Але яшчэ да гэтага па-ры трапляюцца падручнікі, аб мета-агнаднасьці якіх трэба пагутарыць. Гутарка тычыцца падручнікаў, атласаў, «гісторыі», «геаграфіі», «лематэраў», «эраматы» і г. д.

У овоў час Л. Сасноўскі і Д. Бедны наваліліся ў «Правду» усёй моцы аўтарытэцкага пярэ на Дзяржаўнае Выдавецтва РСФСР за тое, што яно выдае календары на манер тых, якія калісь та выдэвалі Сьцін і Бр. Салавевы, Сойкін і Каспары.

Лубачнае апрацаваньне тэм, прынараўдзюць да мяшчанскіх абычаль-ных густоў у вестках, якія зьмешчаны ў календары, у разьлічваньні і г. д. Календары, бач, распроўваюцца сотнямі тысяч, іх масавы спажывец—сялянін і рабочы. Што ён знаходзіць у гэтых календарох? Пэральнічэньне «святых», біяграфія вяскурсы ў галіне тэхнікі і мяно на кожны дзень, і... толькі. Календары былі перагледжаны і дзюпер ужо саветызаваны нагутульлі, што не вылікаюць параканьняў.

Інтэлігенцыя, з такім вліварным барацьбітвама пастуюча прынаўша Кастрычнікавую рэвалюцыю, пакінула на працягу 8 гадоў свайго супрацоўніцтва з савецкай уладай нямала такіх прац, дзе адбыты яе ідэалогічныя павічкі. Падручнікі і навуковыя прыклады ваймаюць самае вялікае мейсца сярод гэтых прац.

Разьмерны гавэтнага артыкулу не даюць прастору для больш дэталёвага асьвятленьня—дакумэнтамі—гэтага нашшага пунету погляду але дакумэнтаў даролі ёсць на квіжыных паліцах выдэвэцтваў і бібліятэк, у небагатым інвэнтары лубота рабфакаўца і г. д.

Нам, як адзін з аскравых прыкладаў, можа служыць хоць бы праца М. Азбукіна: «Геаграфія Эўропы», выдэваная Беларускай Дзяржаўнае Выдавецтвама у 1923-24 г. г., у ліку 6.000 экз.

У разьдзеле „Беларусь“ аўтар, кажучы спачатку аб этнаграфічнай Беларусі, адхатвае для яе участак за Клявін, далучае рэчку Дняпроў і г. д. Гэты момант, як спрэчны, асабліва нас вяртае, але вось далей усё іншыя моманты працы носяць на сабе яўны характар вузка-нацыяналістычных, далёкіх ад марксізма, ян ад сьонца інтэлігенцкіх, непарадманых реляцыяў. Сапраўды, рабей:

„населінікі жылі багачей за сучасных беларусоў, апрачаліся ў каштоўную во працу, убраўліся ў дарэгія акрасы“.

Паважаны гр. Азбукін! І дзюпер ёсць беларусы, якія аправаюцца ў каштоўныя вопраткі. Хто яны? І наўжо ўся Беларусь некалі хадзіла «у акрасах з золата і срэбра». Уся? І мужыкі і рамясльнікі, парабак? А, бач, апошніх якая—большасць.

Далей: На Беларусі часта адбываліся страшэнныя бойні паміж палыкамі, шведзімі, французамі, неміцамі з аднаго боку і маскоўцамі, украінцамі, крымскімі татарамі—з другога. Чужыны многа раз за івалі крыві крыві беларускую зямлю, зьнішчалі тут засева, забірлі жытцё, палілі хаты і рабавалі насельнікаў“.

Нібата—толькі «чужыніцы», гр. Азбукін? А свой беларускі пан, магнат, крывасмок і ват—ён не рабаваў сялян? Цяпер некалькі прыкладаў настрывага нацыянальнага бахвальства:

„Асьвета сярод беларусоў стаіць нізкая, але і з гэтага боку беларусы ня ні жэй за маскоўцоў і украінцаў. Беларускіе пісьмествы і беларускі друк старэй, чымся маскоўскія і г. д.“

„Становішча сельскае гаспадаркі на Беларусі горшае як у Заходняй Эўропе, але лепшае, чымся ў Маскоўччыне“.

„Маскоўччына... па становішчы раўдзю, нішча засталася здыду... ад Беларусі“.

„Кармільны раслінні сенью ў Маскоўччыне меней, як на Беларусі, палешчаньня спосаб раўдзюччы не пашыраны“.

„Плуг дзюво вынасьсню на Беларусі... саху і зьяўляюцца яшчэ радкім у Маскоўччыне“.

Тут жа аўтар мімаходам дае характарыстыку велікарусам. Паслухаўлі, да чаго можна дагаварыцца ў прыпадку надзяняльнага асьвятленьня.

„Велікарус... адзначаюцца нягроблівасьцю, задавальняюцца малым, умеюць выкручывацца з цяжкіх абставін, даласоўваюцца да ўсялякіх варункоў жыцьця ў сям'і велікарус адзначаюцца дэспатызмам“.

І такія ўся кніга! Нідзе няма клясавата палюбоўі ў асьвятленьні фактаў. І гэтую кнігу будучь чытаць вуч-

ні ў савецкай школе. Яны, напрыклад, з падручніка М. Азбукіна даведваюцца, што для беларусаў Вільня была заўсёды нацыянальнай і рэлігійнай сьвятыняй. Чаю? А таму, што? там, бачыце, залюваюцца вобраз якоьста ототысчнай па ліку «большай маткі».

Цяпер Вільня побач з Менскам зьяўляецца важным асродкам беларускага культурнага руху“.

Наўжо няма розьніцы ў аддзеньнях—Вільня і Менск? Гэта—ідэтычныя разьвясненьні. Чаю аўтару ня прышло на розум, крануўшыся Вільні, абмалаваць характар гэтага цэнтру беларускае эміграцыі? Можа быць ён думаў, што самім фактам свайго існаваньня ў Менску, ён ужо ставіць враз роўнасці між гэтымі двума папулярнымі па духу цэнтрамі вывааленчага руху Беларусі...!

Калі гутарка тычыцца другіх цэнтру этнаграфічнае Беларусі, дык Наваградка, напрыклад, славідца тым, што там жыў беларускі мітрапаліт і «гаспод слаўны князь Мандоўк» (дзюкоесі, вядома, напы).

Калі гутарка тычыцца сабрацельнага тыпу беларуса, аўтар жака:

„Паўсюду беларусы бяруцца за самую цяжкую працу, узяваюць сям'ю пажыцця абавязкі, як іраўняюць у механік Вялікабрытанія“.

Нам не паюе нават тут шмат жаваць аб усёй бязглузьдзю падобнага параўнальна. Любому пшанэру ява, якім процантам клясавасьці яно разбаўлена.

Або, напрыклад, такі перд: лубы піанэр ведае роўдзіну між дзяржаўнымі ладам СССР і Польшчы, дзюхам і побітам гэтых краёў. А вось паважаны М. Азбукін, троха не навуачучы нашых пшанэраў, піша:

„У тых частках Беларусі, якія ўвайшлі ў склад суседніх дзяржаў і ляжаць ва межамі Беларускае рэспублікі,

паюе чужаемяная культура і нішчыцца ўсё беларускае“.

Частка Беларуска адпышла, у парадку адміністрацыйнага падзелу нашага Саюзу—да РСФСР.

Частка Беларуска адпышла, у парадку дзіпаліматычнае агоды, да Польшчы. Атрымаўліца, што ў РСФСР, які ў Польшчы—беларусы жыўдзю адзінавава. Равей, чым выводзіць гэтыя радзі, трэба было б пацікавіцца газэтамі, пагаварыць і правярць гэтую сваю дзюмку, непасрэдна ў гутарках з той масай змарнованых пад жанарскім ботам белапалыкаў—перабэжчыкамі, якія з небысьпекаю для жюдзіцы ўдэкаюць у наш Саюз ад «дэмакратычнага раву», асьвятчонага «напрован вострабра-скае божае маткі»!

Мы даволі адначынілі выпісаць з працы М. Азбукіна. Гэтыя выпіскі шмат жакуць аб тым, што такую кнігу, як Азбукіна, у нашых школах дапусьціць не змагу, а такія кнігі трапляюцца, як на беларускай, гэтак і на расейскай мове.

Мы моцна стаімо на той павічцы, што ня можа быць у не клясавая навука ў Савецкім Саюзе. Мы ведаем, што мы павінны гэтую навуку надносьцісь вымене ў строга вытрыманым палітычным разьрэве Але адгугуць яшчэ далёка да таго, каб надаваць права самаму вузкаму напыналіому атрымаць шырокую магчымасць асьвёду ідэалогічнага афармленьня, у чым бы яно не выяўлялася, а асабліва ў падручніках.

Кнігочы.

Ад рэдакцыі: На пытаньне якое закранута аўтарам гэтага артыкулу, рэдакцыя пэральнічэньня, што ёю адначыцца з артыкулам атрымана пастав на Нарыямасьветы БССР, вось янога зместу:

Забараніць марксістычнае падручнікам М. Азбукіна: «Геаграфія Эўропы», выдэваная Беларускай Дзяржаўнае Выдавецтвама 1924 г. у якасьці ву-чыбніга падэбніка, для навуковых устаноў ВССР.

12.11.26 г.

